

Aquest capítol ha estat elaborat per:

Natalia Barrientos i Raquel Vaquer-Sunyer a partir de les dades de la Direcció General de Pesca i Medi Marí.

Reserves marines d'interès pesquer

1. Àrea protegida

2. Àrea protegida com a reserva integral

3. Percentatge de mar protegida

4. Percentatge de litoral protegit

Les reserves marines d'interès pesquer són porcions del medi marí on estan prohibides la pesca industrial i semiindustrial (arrossegament, encerclament i palangre de superfície), mentre que la pesca artesanal i la recreativa hi estan regulades. Algunes reserves marines inclouen superfícies totalment tancades a la pesca i on no es permet el submarinisme recreatiu amb escafandre autònom, denominades reserves integrals o *no-take zones*. Altres reserves inclouen zones especials de busseig a on les immersions tenen límits establerts.

Globalment, aquestes figures de gestió pesquera es converteixen en eines per regenerar els ecosistemes marins, amb l'objectiu doble d'incrementar la productivitat dels recursos pesquers i conservar els hàbitats i les espècies marines.

METODOLOGIA

Per al càlcul de l'evolució de l'àrea s'ha extret informació sobre les reserves marines de les Illes Balears de la pàgina web de la Direcció General de Pesca i Medi Marí (Servei de Recursos Marins).¹ Aquestes reserves són gestionades pel Govern de les Illes Balears —les zones d'aigües interiors— i pel Govern d'Espanya —les zones d'aigües exteriors.

Per posar en perspectiva el percentatge (%) de mar i litoral balear protegits per reserves marines d'interès pesquer, es presenten dades referents a:

1. Mar Balear: definida com el contorn del promontori balear submergit fins a la isòbata de 1.000 m

de profunditat. Ocupa una àrea total de 28.290 km².

2. Aigües litorals: estimades aproximadament en 5.000 km².

RESULTATS

Amb data de setembre del 2022, hi ha deu reserves marines d'interès pesquer a les Balears (taula 1, figura 1). Per ordre d'any d'establiment, són les següents:

→ Badia de Palma (1982).

→ Nord de Menorca (1999).

→ Freus d'Eivissa i Formentera (1999).

→ Migjorn de Mallorca (2002).

→ Illa del Toro (2004) i Illes Malgrats (2004), que el setembre de l'any 2022 varen ser ampliadess i unificades.

QUÈ ÉS?

Les reserves marines d'interès pesquer són figures de protecció pesquera en les quals es prohibeix la pesca d'arrossegament i es regulen les activitats de pesca artesanal o recreativa. Algunes reserves marines inclouen àrees de protecció especials (conegudes com reserva integral), en les quals l'extracció de recursos pesquers està totalment prohibida. Es creen per regenerar els ecosistemes marins de les zones protegides amb un objectiu doble: (1) incrementar la productivitat dels recursos pesquers i (2) conservar els hàbitats i les espècies.

METODOLOGIA

Es compilen les dades de les reserves marines de la pàgina web de la Direcció General de Pesca i Medi Marí (https://www.caib.es/sites/reservasmarines/ca/las_reservas_marinas_en_las_illes_balears-850/).

Es descriuen les dades en funció de l'àrea de la mar Balear delimitada per la isòbata de 1.000 m de profunditat (Àrea = 28.290 km²).

Aquestes reserves són gestionades pel Govern de les Illes Balears (aigües interiors) i pel Govern d'Espanya (aigües exteriors).

RESULTATS

Actualment, hi ha deu reserves marines d'interès pesquer a les Balears: cinc a Mallorca, dues a Menorca i tres a les Pitiüses.

Des que es varen establir l'any 1982, les àrees de reserves marines han anat augmentant gradualment, i avui sumen una àrea total de 664,36 km². Aquest increment no és de la mateixa magnitud a

Evolució, des que es varen establir, de l'àrea de les reserves marines d'interès pesquer de les Balears i de l'àrea de reserva integral que inclouen. FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

PER QUÈ?

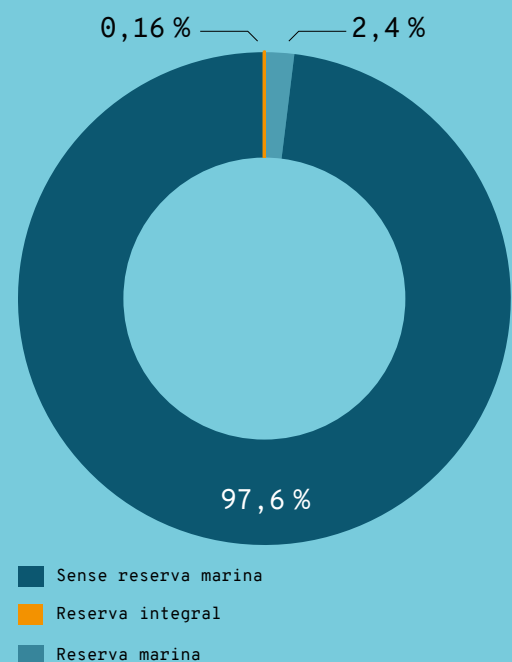
Aquest indicador s'utilitza com a mesura de resposta per millorar la gestió pel que fa a la regeneració dels recursos pesquers i la conservació dels ecosistemes marins.

LOCALITZACIÓ

les zones de reserva integral, que només arriben als 44,1 km².

Un 2,4 % de la mar Balear està protegit mitjançant reserves marines d'interès pesquer, dins les quals un 0,16 % es troba totalment tancat a la pesca (reserva integral).

Percentatge de mar Balear protegit per reserves marines d'interès pesquer. FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

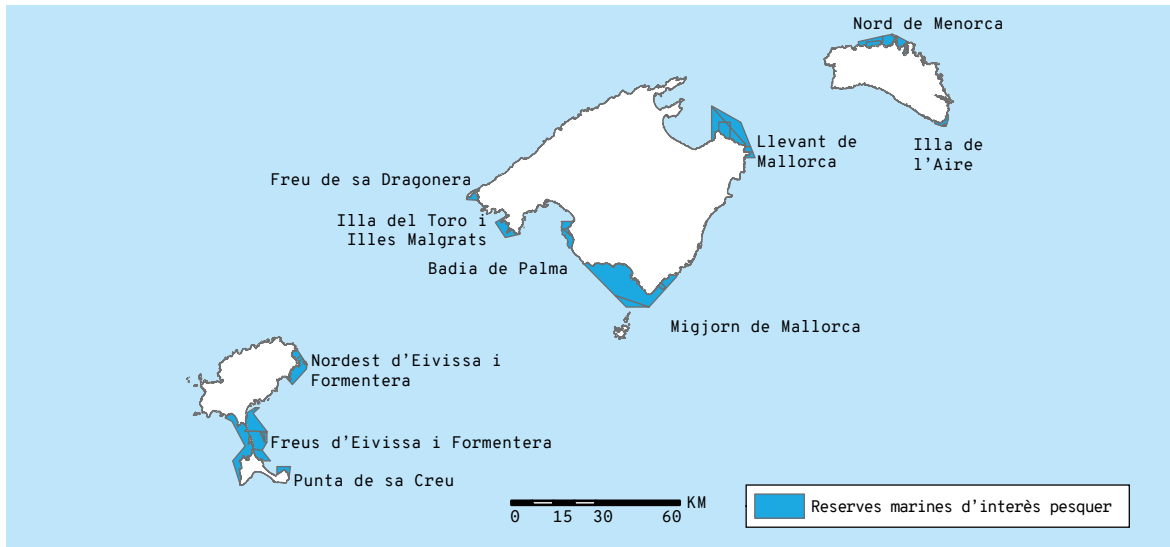

Figura 1. Mapa de les Illes Balears amb la localització de les deu reserves marines d'interès pesquer (blau). FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

- Llevant de Mallorca (2007).
- Freu de sa Dragonera (2016), que l'any 2020 va ser ampliada amb la creació de la reserva de sa Dragonera.
- Punta de sa Creu (2018).
- Costa Nord-est d'Eivissa-Tagomago (2018).
- Illa de l'Aire (2019).

Evolució de l'àrea

Des de l'any 1982, les reserves marines d'interès pesquer han acumulat una superfície total de 664,36 km² (taula 1, figura 2). Els increments més grans es produeixen els anys 1999, 2002 i 2007, com a resultat d'agregar les reserves marines de més superfície de les Balears: Freus d'Eivissa i Formentera, Migjorn de Mallorca i Llevant de Mallorca, respectivament.

La superfície tancada a la pesca que formen les reserves integrals o *no-take zones* no augmenta significativament amb el temps (taula 1, figura 2). Aquest tipus de reserva més restrictiva assoleix una àrea acumulada de 44,1 km² l'any 2022. L'àrea de les reserves integrals suposa només un 6,6 % de l'àrea total de reserva marina d'interès pesquer.

Percentatge de mar Balear protegida

El percentatge de mar Balear protegida per reserves marines d'interès pesquer és del 2,35 %, mentre que les zones de reserva integral en suposen el 0,16 % (taula 1).

Percentatge de litoral balear protegit

El percentatge de litoral protegit per reserves marines és del 13,29 %, mentre que el de les zones de reserva integral és del 0,88 %.

CONCLUSIONS

- Amb data de setembre del 2022, a les Balears hi ha deu reserves marines d'interès pesquer: cinc a Mallorca, dues a Menorca i tres a Eivissa i Formentera.
- Les reserves marines d'interès pesquer de les Balears han augmentat en les darreres quatre dècades, fins a un total de 664,36 km².
- L'increment de l'àrea de les reserves integrals (*no-take zones*) ha passat de 2,4 km² a 44,1 km² en 40 anys.
- Les reserves integrals representen només un 7 % de la zona total de reserva marina d'interès pesquer.
- El 2,4 % de la mar Balear està protegida per reserves marines i el 0,16 % per reserves integrals. Per tant, el 0,16 % de la mar Balear està totalment tancada a la pesca.
- Respecte dels 5.000 km² d'aigües litorals, les reserves marines en protegeixen el 13,29 %, mentre que la reserva integral en representa el 0,88 %.

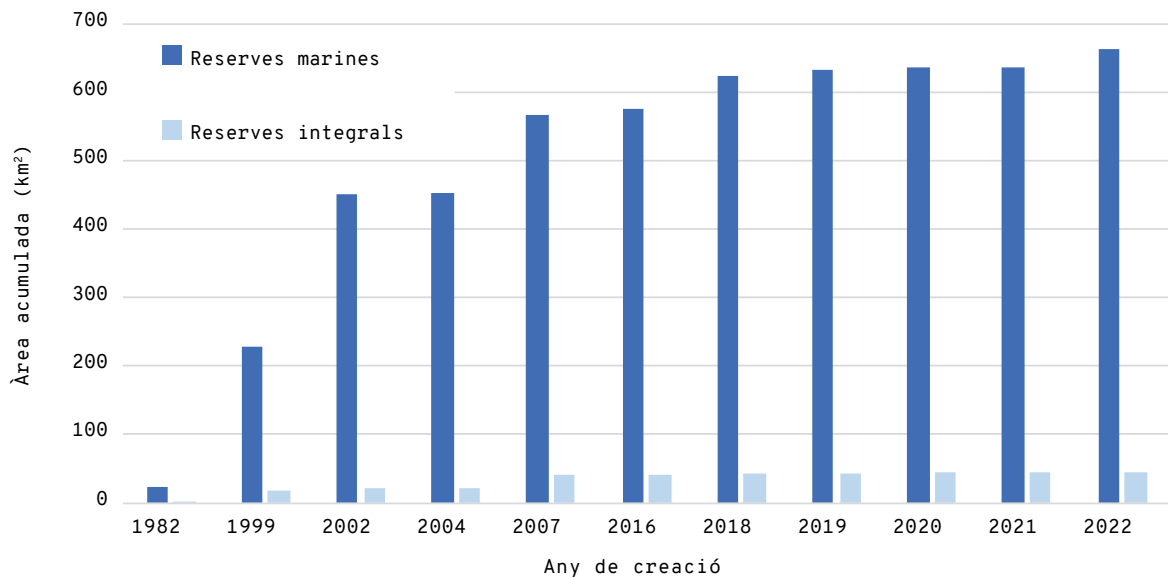

Figura 2. Evolució en superfície acumulativa de les reserves marines d'interès pesquer de les Balears (blau fosc) i les seves àrees de reserva integral (blau clar). FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

Taula 1. Descripció i any de creació de les diferents reserves marines de les Balears. Àrea de mar Balear considerada: 28.290 km². FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

#	Nom de la reserva marina d'interès pesquer	Any	Àrea total (km²)	Àrea de reserva integral (km²)	Zona especial de busseig (km²)	Zona de veda de pesca recreativa (km²)
1	Badia de Palma	1982	23,79	2,43		
2	Nord de Menorca	1999	50,86	11,11		12,5
3	Freus d'Eivissa i Formentera	1999	153,53	4,42		28,9
4	Migjorn de Mallorca	2002	223,23	3,04		16,72
*	Illa del Toro	2004	1,36	-		
*	Illes Malgrats	2004	0,85	-		
5	Llevant de Mallorca	2007	113,03	20,03		
*	Freu de sa Dragonera	2016	9,12	-		
6	Punta de sa Creu	2018	9,86	-		
7	Costa Nord-est de d'Eivissa-Tagomago	2018	39,66	2,28		
8	Illa de l'Aire	2019	7,19	-	4,54	
*9	Ampliació sa Dragonera	2020	4,57	0,82		
*10	Ampliació i unificació Toro-Malgrats	2022	27,31	-	2,21 (1,36 Toro; 0,85 Malgrats)	
TOTAL			664,36	44,13		
% de mar Balear			2,35	0,16		

REFERÈNCIES

¹ SERVEI DE RECURSOS MARINS. Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern de les Illes Balears <https://www.caib.es/sites/reservesmarines/ca/las_reservas_marinas_en_las_islas_balears-850/>.

CITAR COM

BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R. (2022). «Reserves marines d'interès pesquer». A: Vaquer-Sunyer, R.; Barrientos, N. (ed.). *Informe Mar Balear 2022* <<https://informemarbalear.org/ca/amp/imb-amp-reserves-marines-cat.pdf>>.